

„EDINOST“
Izda se po trikrat na teden v šestih iz-
dankah ob torekah, četrtekah
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obejano izdanje stane:
za leto 1898 f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece : : : : : 3.— : : : : 4.50
za pol leta : : : : : 6.— : : : : 9.—
za vse leto : : : : : 12.— : : : : 18.—
Naročnik je plačevati naprej na naročbo
brez priložne sredstev se uprava ne
sliša.
Posredne številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 2 avo.
izven Trsta po 4 avo.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinosti je moč.

Nazori iz minolih dob.

Minoli terek je bila torej zopet rasprava radi
dogodkov minole spomladi povodom državno-
stvarnih volitev. Nadejamo se, da je bila zadnja.

Tudi ta rasprava je razvnela židovskega
„Piccola“. To pot sicer ne zasramuje tako okoli-
ščinov, kakor je to delal o prejšnjih razpravah, zato
pa razglasa danes svoje nazore, o katerih moramo
reči, da ne sedijo v sedanjo dobo: v dobo ustave,
v dobo enakopravnosti, v dobo politične svobode
in v dobo — nacionalne ideje. Ne, taki nazori bi
bili svenili harmonično morda v dobi pred letom
1848. in morda tudi pozneje v dobi Metternicha
in Bacha, ali danes? Ne ne: s svojim križanjem
so naši sodečelani italijanske nerednosti še v se-
danji dobi moderne države, ali svojim duhom in
svojimi zahtevami nasproti nam Slovencem tiče
daleč tam zad v mračnih dobah, ko je samovolja
železno roko zatirala sleherni svobodni dih narodov.

Pod zaglavjem „Kako se ustvarjajo „narodne
potrebe““ se bavi danes židovsko glasilo z gori-
omenjeno raspravo proti okoliščinam in hoče do-
kazati, da naše ljudstvo nima prav za prav nika-
kih narodnih potreb, kajti vse slovensko gibanje
da je le delo posamičnih agitatorjev, padlih —
kakor se glasi običajno — tu sem doli z visokih
gor. Zahteva po slovenskem uradovanju, po slo-
venskih uradnikih, po prevajalcih in — tolmačih,
je le umetno vzbujena, po menenja „Piccolovem“.

Le poklenko delo brezvestnih agitatorjev da
je to, da se je veliki del rasprave proti Opencem
vrtil v slovenskem jeziku. To je res grozno, to je
nečuvstvo, kar so povzročili ti nearečni agitatorji:
Slovenci se smejo na sodišču zagovarjati v svojem
jeziku! Ali ni to anomalija v sedanji dobi jednake
pravice, liberalizma — in kako liberalni so „Pic-
colova gospoda! — in — humanitete! Ta pravica
se ne bi smela dovoliti veliki večini prebivalstva!
Čemu treba vedeti ljudem, česa so obtoženi!!
Čemu treba vedeti obtožencu, kaj se godi na raz-

pravi! Čemu mu je sploh pravica, da se sme za-
govarjati in opravičevati!? Ako že ne zna italijanski,
pa naj molči in naj se da obsoditi, in ako bi bilo
tudi po nedolžnem!! Raje naj trpi obtožene, raje
bodi zgubljena njegova svoboda in tudi njegova
čast, raje naj gre rakom žvižgat vsa zanesljivost
pravednosti, da le ne trpe — italijanske tradicije!

Povejte nam ljudje božji: kam spadajo ven-
dar taki nazori, ki bijejo naravnost v obraz ele-
mentarnim pojmom o moderni uredbi države? In
ne le tej, ampak tudi človekoljubju, ki je glavnim
znakom resnične civilizacije!!

Dečim se mi branimo vseni štirimi tolmačev
na sodišču, ker smo tega pohlevnega menenja, da
da sodnik mora imeti vse sposobnosti za direktno
občevanje z obtožencem, pa nam „Piccolo“ ne
privede niti tolmačev, kakor da bi bili ti poslednji
posebna koncesija „slovenskim agitatorjem“!!

Seveda meni „Piccolo“, da naši Kraševci vsi
umejo tudi italijanski, češ, saj se tega jezika po-
služujejo tudi v svoji kupčiji s Trstom. Zakaj naj
bi torej ne govorili italijanski tudi na sodišču?!

Ali ste ga čuli, kako lepe poje pesem iz
mračnih dob? Iz onih dob, ko so bili narodi le
testo v rokah državnika, iz katerega so izdobljali
poljubno svoje načrte in svoja spletkarenja, iz onih
dob, ko smo zlasti mi Slovani smeli misliti le na dol-
žnosti, nikar pa na svoje pravice!!

Ne bi zamerili, da nam tako govori kakov
stari birokrat, zakopan notri do grla v tradicije
predpomladanje dobe narodov, ali studiti se nam
morajo taki nasilni in absolutistični nazori, tako za-
sramovanje naše narodne ideje, ako jih vidimo pri
ljudih, ki zahtevajo za se svobode do razbrzdano-
sti, in ki se valjajo na trebuhu pred ono in iste
Italije, ki je izključno le delo iste nacionalne
ideje, agitatorjev in agitacij, ki se na Beneškem
in Lombardiji povesodi nosile na sebi znak izdaj-
stva, znak revolucije. Ljudje, ki se radujejo na
onem, kar je ustvarila revolucija, zanetena po na-
rodni ideji italijanski, isti ljudje bi hoteli dušiti

kaj osoljenega, gospódi pa, ako ima pri drugem
jedilo kaj kislega v ustih. Vsakdo na tem svetu
ima svojokus: vol ljubi travo, svinja pa koprivo“.

„Poglejte no, oče!“ je zavrečal Andrejček,
pokazivši na graščino; toda predno je zavrnil, o-
glasila sta se vnevič dva strela. Ko se je dim pe-
legel, zagledali so pri vratih mladega človeka v
žoltih dokolenicah, v sivim jopiču z zelenimi zale-
kami, z nabobnjajo na trebuhu, s torbo na boku
ter z dvocevke v rokah.

„Te je uprav oni, ki je jezdaril včeraj na
konju ter mu je čapka padla z glave“, je dodal
Andrejček.

Kmet je sklonil glavo na jedno stran, potem
na drugo ter je ogledoval onega pri vratih.

„Seveda je on, neokratnež!“ je rekel neje-
voljno. In dodal je šepetaje:

„Slabo znamenje! Gotovo mi ne dajo livade,
ker nam je zastopil pot ta framason“.

„Toda šedno puško ima!“ je spregovoril An-
drejček. „Kaj neki strelja tu, ker letajo samo le
vrabci?... Ili... morda prazen nič?... Ko bi jaz
imel to puško, pa bi streljal ves dan, bodisi tudi v
zrak in smodnika bi zasipal toliko, da bi odme-
vale do župnišča“.

„Nas menda ne bode streljal?“ je vprašal
potihoma Stanko, ki se je obotavljal, da bi šel
dalje.

v nas sleherni narodni pojav in ganiti v blato
zadnje mrvico narodnega prava našega! Gnuti
se nam merajo ljudje, ki ne na jedni strani baha-
tijo se svojim liberalnim mišljenjem, na drugi strani
pa zagovarjajo brutalni in srednjeveški nazor, da
se Neitalijan mora odreči svojemu pravu, ako zna
besedice italijanski! Ali bi krišal „Piccolo“, ako bi
širok sveta, kamor-koli zahaja Italijani jemal
domačinom kruh iz-pred ust, zahtevali od Italija-
nov, naj se odpovedo svojemu narodnemu pravu,
svojemu bitstvu! Ali ako bi n. pr. na sodišču v
Ajdovščini zahtevali od Italijana, ki zna par besed
slovenski, da mora govoriti v tem poslednjem
jeziku!

Klasičen je i-rek „Piccolov“, da nikakor
neče kratiti različnim narodnostim pravice, da smejo
govoriti v jeziku, toda le v njih domači hiši, ni-
kar pa ne na tej tržaški zemlji! Ali ste ga čuli,
kako milosten je: na Krašu smemo vendar govo-
riti slovenski! Proslavljen bodi „Piccolo“ na to-
liki milosti!

Ali na sodišču v Trstu ne — „in casa no-
stra!“ — V prvo naj ve trebilo, da deželno
sodišče ni ustvarjeno le za „tržaško hišo“, ampak
za pokrajino, ki je po večini slovanska! V drugo
pa je „casa nostra“ tudi naša slovenska hiša, v
kateri bivamo kakor avtehtonni prebivalci! Nikdar
in nikoli se ne odrečemo pravicam, ki nam pri-
stojajo v tej hiši!!

Ako meni „Piccolo“, da sme večina v tej
„tržaški hiši“ poljubno tlačiti manjšino in jej od-
rekati vsako pravo, celó varstvo prava na sodišču,
tedaj se on, takev liberalac, poteza le za brutalne
nazore iz minolih mračnih dob. In dan dan časa
že davno dovel ad absurdum take nazore, pa jih
hočemo dovesti mi avstrijski Slovani, oprti na na-
raščajočo silo svoje, in to temeljito!! To naj si
zapomnijo italijanska gospoda, in naj si zapomnijo,
da stranka, ki se poslužuje takih sredstev, kakor-
šnih se poslužuje oni sedaj doli v Pulju, oteplje
že na — zadnji postaji!! Stranka, ki na jedni in

„Čemu naj bi nas streljal?“ je odvrnil oče.
„Saj ljudi streljati je prepovedano, to je hudeše-
stvo. Vsekako pa... kde va, česa vsega bi si ne
držnil ta zagevednež!..“

„Oj, oj!“ je omenil Andrejček, „naj le po-
skusi!“

„A kaj bi mu storil ti?“

„Vzel bi mu puško ter jo odnesel vojdu. Pe-
toma pa bi še parkrat ustrelil iz nje“.

Med tem se je levec, nabijaje svojo lanče-
strevke, približal našim znancem. Na motovzu pri
njegovi terbi je viselo par krvavih vrabcev“.

„Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ ga je poudra-
vil Polž, snevši si kučmo.

„Dober dan, državljani!“ je odvrnil strelec,
privzdignivši žametno čapko.

„Zala puška!“ je vzdihnil Andrejček.

Gospodič si je popravil nacepnike ter je pe-
zerno pogledal fanta.

„Ali ti je všeč?“ je vprašal. „He?... Ali mi
nisi ti včeraj podal čapko?..“

„Seveda jaz, toda včeraj ste jezdarili gospod
na konju in brez puške“.

„Torej sem še tvoj dolžnik!“ je zaklical go-
spodič, posegavši v žep po denarnico. „Tu imaš!“
je rekel ter mu dal srebrno štiridesetico. „A to
je tvoj oče!.. ta, ki te je hotel včeraj premlatiti z
bičem!..“

Kmet se mu je priklonil do uš. (Pride še).

PODLISTEK.

Prednja straža.

ROMAN.

Poljski epikal Boleslav Prus. Prevlevenil Podravski.

„Ne govori, ako dobro ne veš“, ga je zavr-
nil Polž. „Tam je vsa stena iz stekla, ker to je
rastlinjak. Tam najdeš vse cvetlice, kakoršnih je
videl svet, ki cvetijo pozimi, ko drugje leži sneg
do kolena.“

„Ta cvet mora biti iz papirja, kakor v cerkvi“,
je omenil Andrejček.

„Kajpada, je pravi. Cvetó pa cvetice radi
tega, kar jim vrtnar kúri pozimi v peti“.

„Ali rastejo tudi jabelka po zimi?“ je vpra-
šal Andrejček.

„Jabelk tam ni, je samo pomaranč“.

„Gotovo so stokrat boljše od jabelk?...“ je
vprašal Andrejček in oči so mu zalesketale.

Kmet je prezrljivo mahnil z roko.

„Ili... Pokusil sem jedenkrat jedne. Majhna
je kakor krompir, zelena in kislá, da bi jo pes
izpljunil.“

„A oni jih jedó?“

„Čemu jih ne bi jedli?“

„Torej so bedasti“, je rekel Andrejček.

„Ti sam si bedast, ker ne vaš nič“, je od-
vrnil kmet. „Tebi se zdi dobro, ako je poleg kaša

isti gredici priliva modernim nazorom, a zajedno reže za druge palice nasilstva iz mračne minulosti — taka stranka ni vredna da živi. In kakor se stvari na svetu vrše po večnih zakonih in po večni logiki, tako je gotovo, da ta stranka ne uide za slušeni usodi, in da legne prej ali slej v grob svoje moralne dekadence!

Deželni zbor istrski.

V. seja dne 3. februarja 1898.

Navzoči vsi hrvatski in slovenski poslanci, od Italijanov sta manjkala dr. Venier in dr. Bartoli. Ta poslednji je bil baje bolan, vsled česar se je odložila za pozneje razprava o njegovem predlogu za proglasenje italijanščine jednim razpravnim jezikom.

Posl. Kompare in tovariši so stavili interpelacijo do c. kr. vlade radi dopisovanja okr. glavarstva v Kopru do podrejenih slovenskih občin. Te interpelacije smo že priobčili v tem listu.

Že v IV. seji je govoril zastopnik in člen deželnega odbora in ces. kr. deželnega šolskega sveta proti c. kr. deželnemu šolskemu svetu. V tej seji pa je prečital napisano poročilo o tej stvari. To poročilo se natisne in razdeli med poslance. Bode že prilika, da bomo govorili in pisali o tem.

V imenu dež. odbora je prečital Gambini poročilo o vsem, kar se je storilo do sedaj za gradnjo železnice Trst-Poreč. Pisalo se je, potovalo na Dunaj, govorilo z raznimi ministri in ministri-jalnimi svetniki, a vspeh vsega delevanja dosedanjega je ta, da še ni nikakih vspehov. To poročilo se natisne, a izročeno je bilo finančnemu odseku v proučenje in poročanje. Čitanje tega poročila je trajalo pet četrt ure, take, da so se jeli dolgečasiti nekateri poslušalci na doljni galeriji.

Odbornik dr. Cleva je prečital poročilo, v katerem se naglašja potreba preureditve stavbenega urada. Tudi to poročilo se natisne in se bode potem razpravljalo o njem.

Odbornik Tommasi je prečital poročilo deželnega odbora o tem, kako naj se proslavi 50-letnica vladanja Njeg. Veličanstva. Po tem poročilu naj bi dežela ustanovila zaklad od 25.000 gl., iz katerega naj bi se — kakimi 200 gl. vsaka — podpirale občinske blagajne ali posojilnice, kadar se imajo ustrojiti. Iz tega za lada naj bi se tudi podpirala zavetišča za siromašne delavce in otroška vzgojevališča.

Odbornik dr. Cleva je čital poročilo za proglasenje Lovrana zdraviliščem. Dotični načrt se je že poprej razdelil med poslance.

Odbornik dr. Chersich, oni, ki je po znanim načinom postal dež. odbornik, je čital poročilo deželnega odbora, idočo za tem, da bi se mestna občina Pazinska razdelila na 4 občine. Za sedaj naglašamo iz poročila, da se je že bil enkrat ustvaril ta načrt zakona ter predložil Njegovemu Veličanstvu v potrjenje, ali da se je ta načrt vrnil nepotrjen. Vzlic temu je deželni odbor ukrenil vse mogoče priprave, da se razdeljenje izvrši. Dopisoval je o tem z namestništvom in ministerstvom. Po glasovih iz namestništva je nade sedaj, da se pesreči stvar, da si bi se v ta namen morala deliti tudi davčna občina Pazin. Te poročile zaščita v označenje postopanja toliko na dežel-nem odboru, kolikor na c. kr. namestništvu. Uprava občine je v redu, kakor nikdar še do sedaj. Oprotna večina naroda, da ne rečemo, vse — izvzemši ono peščice, ki bi hoteli, da je Istra italijanska — je zadovoljno z upravo, in nikomur ne prihaja niti na misel, da bi se delila občina. O tem se ni vprašalo niti prebivalstva niti njegovega zastopstva, da-li je ali ni za deljenje. A deželni odbor in c. kr. namestništvo delata za razdeljenje. Gospoda tratijo čas za taka vprašanja, docim nimajo časa, da bi opravili nujnejih, potrebnih in koristnih stvari.

Odbornik dr. Cleva je prečital poročilo deželnega odbora, katerim predlaga le-ta, da bi se občina Pomjanska razdelila na dve občini: jedno se sedežem v Pomjanu, drugo s sedežem v Marežigah. Tudi o tem se bode razpravljalo. Povdarjamo le to, da omenja poročilo, da sta se za razdelitev izrekla upravni odbor in c. kr. okrajno glavarstvo v Kopru. Torej, ta se je vprašalo tudi občinske oblasti, in sicer imenovano

od c. kr. namestništva in deželnega odbora, ter okrajno oblast. Glede Pazina pa niso vprašali ni občinske ni okrajne oblasti. Živela nepripranost latinske gospode!

To seje od 3. februarja se sme imenovati sejo čitanja. Trajala je skoro tri ure, in več del tega časa so porabili za to, da se deželni odborniki, jeden za drugim, čitali poročila. Le poslanec dr. Trinajstić se je dvignil dvakrat, da stavi formalen predlog.

Prvikrat po poročilu o železnici Trst-Poreč. Dr. Gambini je priporočal, da se je izroči finanč-nemu odseku. Dr. Trinajstić pa je predlagal, naj se poročilo vrne deželnemu odboru, da je isti po-polni, sosebno ozirom na prošnje nekih občin, da se od Motovuna napravi postranska železniška proga do Pazina.

Čim je ustal dr. Trinajstić in prošil za be-sede, zavriščala je že gornja galerija, ki je zahte-vala, naj govori italijanski. Predsednik je opominjal občinstvo, ali zastoj; grozil je, da da izprazniti galerijo — tudi zastoj; zaukazal je, naj se iz-prazni gornja galerija — istotako zastoj. Občin-stve ne le da je ostalo na galeriji, ampak je še obsipalo hrvatske in slovenske poslance vsakoga-kimi psovkami. Predsednik je pretrgal sejo, vzel klobuk, ter rekel, da hoče braniti svobodo govora poslancev. Ko se je občinstvo napovalo, jelo je po malo posedati in polegati, tako, da je bilo vi-deti le nekaj ženskih in otroških glav. Predsednik se je vrnil v dvorano po kakih 10 minutah. Vra-čaje se in obrnjen proti galeriji, je siknil: P—st! Otvorivši sejo je velel dra. Trinajstiću, naj govori, toda le formalno. Čim je Trinajstić začel govoriti, navstal je na gornji galeriji — katera naj bi bila izpraznjena — in tudi na doljni galeriji — strašen kašelj. Predsednik je rekel na to proti doljni ga-leriji: „Abianno un po di pazienza“! — imejte malo potrpljenja!, vendar je dodal, da bode moral dati izprazniti tudi doljno galerijo. Občinstvo na tej galeriji je kašljalo na dalje, a je potem vendar odšlo, tako, da je dr. Trinajstić mogel staviti svoj predlog. Izročil ga je pismeno. Predsednik je iz-javil na to, da, ker ni nobenega drugega predloga poleg onega dra. Gambinija, da daje ta poslednji predlog na glasovanje. Torej predlog dra. Trinajstića je predsednik popolnoma prezrl, kakor da ni bil stavljen (Pride še.)

Politiške vesti.

V TESTU, dne 10. februarja 1898.

Deželni zbor Istrski je imel včeraj svojo VIII. sejo, v kateri so razpravljali o stavbenem reču mesta Pulj. Poslanci manjšine niso postavili nikacega posebnega predloga in so glasovali za načrt v njega celoti. S tem so pokazali najjasneje, da si žele mirnih razprav. Kako pa postopa ve-čina, ko gre za predmete, o katerih so dolžni poslanci manjšine, da rečejo svojo, to je pokazala včerajšnja seja. Škandalozni prizori, katerim je deželni zbor Istrski pozorišče od II. seje sem, prekoračajo že vse meje dostojnosti, parlamentar-nosti in uljudnosti v obče. Čim je ustal poslanec Mandić, da bi govoril proti razdelitvi krajne občine Pomjan, sta že začela žvižganje in krik na gornji galeriji. Ko je pesvarilo predsednikovo ostalo brezuspešno, naložil je, naj se izprazni galerija, tako, da je predsednik, ki je bil pretrgal sejo in zbežal iz dvorane dvakrat prišel na vrata, ter je kričal na ves glas proti občinstvu na gornji ga-leriji, naj se odstrani. Galerija je zapela poznano pesem, vendar pa ni še žalila, kakor drugokrat, ampak se je poskrila. Ko se je seja odprla zopet in je začel Mandić govoriti, pretrgala je sejo dolnja galerija petkrat zaporedoma. V kolikor ni sama zmogla, prišli so ji na pomoč poslanci Bartoli, Tommasi, Venier, Ghera, Costantini, Bennati itd. Le-tem nositeljem laške kulture ni bilo desti, da so kričali, ampak razbijali so tudi po klopih in vratih. Tadi novinarji na doljni galeriji so bučali in posegali guverniku v besedo. Predsednik je zagrozil, da da izprazniti tudi doljno galerijo, ali vendar ni storil tega, da si se je ista ponasjala jako nedostojno. Značilno je, da je Nicola Venier hotel po sili sredi govora, naj se glasuje o nje-govem predlogu, da se Mandiću vzame beseda, da je predsednik hotel dati glasovati tudi o tem, ali je vendar odnehal, ko so mu člani manjine pakazali pravilnik.

Kasneje je Gambini ponovno pretrgal razpravo, trde, da je pred vratmi zbornice (in zajedno urada c. k. okr. glavarstva) polic. komisar, oziroma tajni redar. N. Venier je zahteval, da se seja zaključi radi tega, ali predsednik ni hotel dati na glasova-nje njegovega predloga. Ko je začel govoriti posl. Kozulić o prošnji občine Baške za pod-poro za urejenje tamošnjega potoka, nastal je tolik krik, bučanje in žvižganje, da je predsednik sma-tral za potrebno, pretrgati sejo, in to z najjvno motivacijo, da se gornja galerija, katero je dal iz-prazniti tudi tam povedem, le pomalo oddaljuje.

K položaju. Nekateri listi hoté že vedeti, kako bode sestavljeno prihodnje predsedništvo zbornice poslancev. Predsednikom je določen bivši finančni minister Bilinski, prvim podpredsednikom grof Attems in drugim podpredsednikom Čeh Kaizl. Po takem bi zginilo popolnoma dosedanje pred-sedništvo, pri čemer bi bilo povdariti, da nemška katoliška ljudska stranka sploh ne bode zastopana v predsedništvu.

Deželni zbor Gališki se zaključi dne 17. t. m., in do tega dne dovrše vai deželni zbori svoje delo. Izjemo napravi jedino deželni zbor Češki, ki bode zboroval še dalje. Ako se potrdi ta vest, potem je kazalo to, da je baron Gautsch v tem slučaju poševal želje Čehov in veleposestnikov.

Deželni zbor Gališki je vsprejel resolucijo, s katero se pozivlja vlada, da naj dobave za vojsko odslej izroča malim industrijalcem v večji meri nego, se je godilo to do sedaj.

Deželni zbor Predalški, da si klerikalen, je storil včeraj liberalen in hvalevreden sklop: sklenil je znižati volilni cenzus za deželni zbor od 5 gl. na 4 gl. To je značilno, ako po-mislimo, koliko bojov so izživali vsikdar takozvani liberalci, ako je šlo kje za razširjenje volilnega prava!

V državnem zboru Nemškem je bila včeraj razprava o proračunu ministerstva za vnanje stvari. Ozirom na dogodke na Votoku, oziroma o zase-denju pristanišča Kiao-Ciau po nemškem brodogju, je rekel državni tajnik Bülow, da je to sad zrele, dobro premišljene politike, kajti Nemčija da je nujno potrebovala jednih vrat do Kitajskega ozemlja.

O Krečanskem vprašanju je rekel, da Nemčiji ni namen, da bi izživala spore, jedina nje skrb da je ta, da Kreta ne postane ognjišče splošnim neredom. Ako bi Turčija pritrdila kandidaturi princa Jurija Grškega za mesto generalnega guvernerja, bi tudi Nemčija ne imela ničesar prigovarjati. Če pa nastanejo nesoglasja, se Nemčije umakne, ker noče priti v nasprotje z Rusijo, s ka-tero jo vežejo stare tradicije.

Različne vesti.

Sprava na Kranjskem. Klub poslancev narodne stranke je odgovoril klubu poslancev katoliško-narodne stranke glede spravnih poskusov, da je zadovoljen s tem, da se pogajanja nadaljujejo ustmeno, ter je predlagal v ta namen skupen raz-govor poslancev obeh slovenskih klubov. „Slove-nec“ upa, da se ti dogovori skoro dovrše in ugodno.

Ozirom na zahtevo našo, da bi nam kom-petentni krogi vendar enkrat natočili čistega vina, da-li imata še, in v koliko, „Mattino“ in „Sera“ pravico gerirati se kakor položajzna lista, opaža zadnji „Pensiero Slavo“: „Mi se pridružujemo vprašanju „Edinosti“. Pričakuječi kategoričnega odgovora na to vprašanje — odgovora, ki se kaže absolutno potrebnega v tem slučaju že radi tega, da ne bode nesporazumljenja — moremo povedati za sedaj na podlagi informacij, došlih nam v tem pogledu, da „Mattino“, odkar je došel novi na-mestnik, ne odseva več idej deželne vlade, in da grof Gecss se svojim italijanskim pozdravom de-želnemu zboru istrskemu je bil daleč, daleč od tega, da bi pripoznaval, kar bi hotela „Piccolo“ in „Mattino“, namreč to, da je Istra izključljivo italijanska in da je italijanski jezik jedini uradni jezik deželnega zbora in dežele. Kolikor imamo mi vzroka, da zaupamo sebi, ki nam je zagotovila tako, vendar zahtevamo v soglasju z „Edinostjo“, da se nam od kompetentne strani natoči čistega vina v tem pogledu, sosebno še zato, ker „Mat-tino“ v teh zadnjih časih, odkar se je odprl de-želni zbor v Pulju, nastopa proti nam Slovanom še sovražneje, nego je nastopal pod vlado Rinal-

dinijevo. Zato se nam muči, da bi izvedeli, da-li je „Mattino“ še, ali ni poloficijozen list. Ako ni — in tako bi si morali misliti —, potem tem bolj! Ako pa je — potem bomo vedeli vsaj, s kom imamo posla in kako nam je vsprejemati izvestne govore in na kako stališče se nam je postavljati nasproti istim.“

Tržaški „psevdo-katoliki“ in dr. Trinajstiča predlog. Pod tem naslovom pišejo ljubljanskemu „Slovenec“: Nekaterim ljudem zares ni veliko do tega, da-li in kolikokrat se — blamirajo. Taki ljudje so talmi-katoliki okoli tržaškega „katoliškega“ lista „Amico“. Dočim je dr. Trinajstič spregovoril v puljski zbornici, kakor spodobi pravemu krščanskemu poslancu, da je predlagal zbornici, naj čestita sv. Očetu na njegovi 60-letnici, kar so so storili vsi pošteni deželni zbori, molči „Amico“ kakor — noč. In zakaj molči? Zato, ker je v dvakratni zadregi zaradi tega slučaja. Prvič, ker bi kakor pravi katolik moral soglašati s predlogom Slovana Trinajstiča, pa zaradi svojega političnega somišljenstva s onimi, ki so hoteli vreči od acta ta predlog in preiti preko njega na dnevni red, — ni smel soglašati, in drugič, ker je dobil „lekcijo“ naravnost iz vatikanskih krogov, kateri so po pravici zamerili deželnemu zboru istrskemu, da se ni udeležil čestitke svetemu Očetu, dočim je dobil sv. Oče sploh največ čestitk iz deželnih zborov Avstrije. Ta zadeva je torej popolnoma označila vrednost „Amico“ in pokazala, kako malo potreben je na svetu. Iz tega slučaja pa se vidi zopet, kam devaja politična strast, ki se je odpovedala nadzorstvu treznega razuma in ki v svoji slepoti ne pozna ne pravice ne krščanske dolžnosti. No, lahko bi se reklo, da je dr. Trinajstič kakor Slovan skrajno postavil na poskušnje tako večino deželnega zbora puljskega kakor tržaške „Amico“ in da je deloma triumfoval nad obema še takoj o stavljanju svojega predloga, to se je najbolj videlo iz odgovora Nikole Vennier-ja. Tržaški „katoliki“ pa imajo sedaj najboljšo priliko poboljšati se in obrniti od pota blamaže in zadreg na prave pot, kakorčim jim kaže njihov poklic: na pot narodne sprave in prave krščanske pravdomosti!

Kako in ob kateri uri se dostavlja poslanec vabila v sejo? Mična dogodoba se je pripetila gospodu poslancu Ivanu Goriupu z Opčin. Znano je, kako prezirajo na tržaškem magistratu vse, kar je slovenskega. Najzadnji sluga magistratov sme si doveliti vse in ako je to še tako neeravno in nespodobno, samo da izsiva in da je proti Slovincu, ker ve, da ga ne pokara nikdo, marveč mu je gotova še pohvala za to.

Naši poslanci dobivajo navadno vabila k sejam le nekaj ur popred posebno v zadnjem času je tako.

Nekega dne se je imela vršiti seja ob 11. uri zjutraj. O tem ni vedel g. poslanec Iv. Goriup prejšnjega dne še prav nič. Po opravljenih bil je zadržan tega dne in ni ga bilo doma. Doma sti bili le njegova gospa in služkinja, ki sti že spali. Bliznala se je polnoč. Kar najedenkrat sti začuli močno tikanje na vrata in ropotanje. Ni čada, da sti si prestrašili vled takega ropota in take pozno v noč — okolo polnoči! Kaj se je pripetilo? Kaj mora pomenjati to? Služkinja je stopila k oknu in je videla dva moša pred durmi. Vprašala jih je takoj, kdo da sta in kaj hočeta ob tej uri. Odgovor se je glasil: „mi sme magistratove straže ter smo donesli tu jedne karto za Goriupa, katero mu moramo dostaviti še nočoj“. Gospa Goriup, ki je med tem časom tudi ustala iz postelje, jima je naznanila, da njenega soproga ni doma. Moša sta odgovorila, da naj ona podpiše dostavnico. Kako pa to storiti? Kdo pojde ob tej uri odpirat vrata in se opravljat? Kaj je storila: vzela je špago, spustila isto skozi okno in moša sta privezala na špago dokument in dostavnico. Gospa je potegnila to k sebi, odvezala oboje, potem podpisala dostavnico ter jo po isti poti vrnila podpisano magistratnima stražarjema. Kaj je bilo to tako siljenega? Bilo je vabilo v sejo nastopnega dne ob 11. uri zjutraj.

Kdo bode še tajil, da ni originalen tak način dostavljanja? Če že ravna jo tako z jednim poslancem, kako mora biti še-le s priprostim kmeti! To si misli lahko vsakdo. To je že skrajno.

Tržaško društvo „Männergesangsverein“ je menda le pevsko in zabavno društvo. Tem bolj smo se začudili, ko nam je došel v roko prepis nsta-

novnega pisma društva „Südmark“ v Gradcu — ki je vendar „politiško“ v najnevarnejem smislu besede —, iz katerega pisma smo razvideli, da je tudi „Kegelklub“, „Männergesangsverein“ ustanovnik „Südmarka“. Ustanovno pismo završuje vzklikom „Heil!“ in nosi ime tudi jednega c. k. uradnika. Nikakor nečemo denuncirati nikogar in tudi ne želimo nikakih odredob, ampak zabeležili smo to le v svarilo našim ljudem, da bodo videli, kako intenzivna je nemška propaganda in kako širi svoje veje na vse strani. Kdor se hoče izogniti nevarnosti, mora vedeti zanj!

Ženski podružnici v Trstu je darovala gospa Katinka Kenda 10 kron se željo, da bi Bog blagoslovil podružnično delo v prid slovenskih otrok. Gospod Josip Lazar iz Malega sela je poslal 10 kron, dar prijatelja F. J. Bog daj posnemovalcev!

„Sokolova“ maskarada. Od mnogih strani nam prihajajo poročila, da je na letošnji maskaradi pričakovati mnogokatega iznenadenja. Sosebno nam malene od povesdi javlja svojo zadovoljnost, da bode maskarada v soboto in ne v nedeljo. Odbor „Sokola“ si prizadeva na vse načine, da bode tudi letošnja maskarada značila kulminacijo predpustne sezone tržaških Slovencev. Leže se prodajajo v pisarni staroste dra. G. Gregorina. V olajšanje odboru bi bilo želeli, da bi se lože jelo kupovati takoj.

Slovenska čitalnica bode imela svoj zadnji plesni venček prib. soboto zvečer ob 9 in pol uri, na katerega nljudno vabi vse ljubitelje elegantnega plesa.

Plesni odsek „Delalskega“ podp. društva vabi na plesni venček s kotilonom, katerega priredi v soboto dne 12. februarja 1898. v dvorani Mally ulica Torrente 16. Začetek ob 8 uri in pol zvečer. Ustopnina: za gospode 50 nvč., za gospice 30 nvč.

Vabilo na Vodnikovo veselico s koncertom in plesom „Narodne čitalnice“ v Postojni v soboto dne 12. svečana 1898 v hotelu „pri kroni“. Začetek ob pol 8. zvečer. Členi se ustopnine prosti, nečleni plačajo 2 kroni.

Slovenski klub na Dunaju vabi na zabavni večer, ki bode v soboto 12. febr. t. j. ob 8 uri zvečer v veliki dvorani hotela „zur gold. Ente“, I. Riemerpass 4. (1. nadstropje). Na dnevnem redu so važni predlogi. — Razum slovenskega petja je pričakovati posebnega umetelnega užitka, ker je g. Karol Jeraj, tukaj dobro znani umetnik na gesli, za ta večer igrati obljubil.

Upati je torej, da se naši sodečelani mnogoštevilno udeležijo tega prijetnega večera, tem bolj, ker se je posrečilo dobiti za to jako primerno, prostorno in elegantno dvorano. Ob sedmih zvečer bode odborova seja podpornega društva za slovenske visokošolce. —

Zahvala in prošnja. Podpisana udova po pokojnem Gregorju Lazarju, umrlem dne 5. t. m. po bolezni, ki je trajala 12 mesecev, izrekam tem potom slavnemu „Delalskemu“ podpornemu društvu, ki je ves ta čas podpiralo retno družin, društvenemu zdravniku, g. dr. Martinu, ki je toli lepo ravnal s pokojnikom, gg. Seravcu, Fondu, Zibcu, Vidmarju, Povhu in Tomažiču, ki so med svojimi tovariši nabrali svoto od gld. 2081, in častitemu gospodu kapelanu Macarolu, ki je dodal tej svoti še 1 krono, ko je sprevel truplo pokojnikovo k večnemu počitku. — Katera svota teši mene in mojo družino, obstoječo iz treh malih otrok, v nepopisljivi bedi — najtoplejo zahvalo, ter si usojam prositi častite tovariše pokojnikove še nadaljne pomoči, uverjava, da tovariši in prijatelji pokojnikovi, ki so poznali njega kakor zvestega prijatelja in zanesljivega narodnjaka, ne zapuste tudi njegovih sirot. Darove bo sprejemal naš boter, g. Zlobec Anton, stanujoči na trgu sv. Jakoba, št. 8.

Urša Lazar, udova.

Brez naslova. (Slička iz tržaškega življenja, spisal Višensky.) Imeli so svoj ples. Sodrugi so se bili že razšli, jedino gori pri mali mizici je dremal neki težak.

„Prijatelj, dan bede, pojdite domov!“ mu je dejal natakter ter ga dobro stresel za rameni.

Povzdignil je težko glavo. „Kaj?... Žvela socijalna demokracija!“ zagodrnjal je mož zaspanim in hripavim glasom. Počasno se je dvignil in, opotekaje se, korakal na plano. Preko ulice nahajala se je neka žganjarija. Napotil se je tja ter izdal zadnje novčice za uničujoči alkohol, potem pa je taval proti domu. Dospavši v svojo podstrešno

stanovanje zgrudil se je, kakor onesvesten, na posteljo.

„Mož, kje si bil? Kaj ti je?“ vzkliknila je žena.

Nič odgovora; jedino hropeče rohljanje čuti je bilo po sobi.

„Jezus, Marija! Jože, kaj si še zopet zapravil tedenske plačilo!?“

„Mama, kruha!... Gladen sem!... Tata, mene boli trebusek!“ zahteli so trije nežni glaski, trojice dece, tam v kotu na kupu slame.

„Tiho bodite, jaz nimam denarja za kruh! Bogatini, farji in drugi postopači nas odirajo do golih kosti!“

„Ne govori tako, kajti sam si kriv naše bede! Pomisli vendar jedenkrat na svoje gladne otroke.“

„Možič baba!... Žvela socijalna de—de—dem—demokracija!“ izbruhnil je pijanec ter potem zasmrčal, kakor medved v brlogu.

„Moj Bog, moj Bog, kam pridemo!“ vzkliknila je žena in, poklekivši poleg otroške posteljice, britko zajokala; njene solze so se mešale s solzami otrok. Od prasnih sten je odmeval jok treh nesrečnih bitij; angelj bede in žalosti je pa razprestri svoja črna krila nad to berno in zapeljano rodbino.

Žvela socijalna demokracija!

Povesd jim raste greben. V zadnji čas slišali smo že nekajkrat, da se podajajo tržaški Wolfovci (Nemci) v okolice, in da prepevajo, recte tulijo tam svojo glasovito „Wachto“, in rjovejo svoj „Heil“. Tako so bili tudi prošle nedelje v Lonjerju, in so se tam producirali v neki krčmi. Prišel je tjakaj jeden godec, ki je zagodel neko slovensko pesem. Wolfovcem seveda ni bilo všeč to, in nekateri so kričali celo „hinaus!“ (Ven z njim!) Mi svetujemo tem prenapetežem, da ostanejo, kadar so v naši okolici, bolj hladni, kajti ni jim treba misliti, da se morda v Gradcu ali v Libercu, še manj pa v Berlinu. Naši okoličani ne dovoljujejo dandanes več, da se jih izsiva in žali.

Tam na Nemškem delajte in rjovite, kar hočete in kakor hočete, pri nas pa tega ne smete. Ne čudite se, ako se Vam pripeti kaj neprijetnega ob takem vedenju. „Wachta“ je za Slovence isto kakor „Nella patria de Rossetti“. Slednje pesem poznajo okoličani dobro, a tudi „Wachta“ so začeli zapoznavati. Pozor torej Wolfovci, kadar prihajate v tržaško okolico!

„Stenski zemljevid slovenskih pokrajin“. Od odbora „Slov. Matica“ smo prejeli in objavljamo:

Pred enim letom se je obrnil odbor „Slov. Matica“ s sledečim pozivom, kateri je bil objavljen tudi v vseh slovenskih časopisih, na društveno poverjenike:

„Kozlerjev „Zemljevid slovenskih pokrajin“ je v zalogi „Slovenske Matica“ že pred nekaj leti popolnoma pošel. Poyprašuje se pogostoma po njem, a Matica ga nima več na razpolaganje.

Odbor se je zatorej odločil, da Matica izdaj nov „Stenski zemljevid slovenskih pokrajin“ s slovensko terminologijo v merilu 1—200.000 in na štirih listih. Skupna velikost vseh štirih listov bi imela 146 cm dolžine in 155 cm širine. Zemljevid bi bil izdelan natanke tako, kakor generalna karta c. in kr. vojaškega zemljepisnega zavoda, in bi imel poleg praktične tudi znamenito znanstveno vrednost.

Po proračunu Hoelzlove tvrdke na Dunaju, s katero je Matica v dogovoru, bi stalo 3.000 izvodov novega „Stenskega zemljevida“ 6.000 gld. Če se pa naroči le 1.000 izvodov, stanejo 5.000 gld, in vsacih 100 izvodov, pozneje naročenih, 180 gld.

Cena je torej, če se že prvotno naroči večje število, neprimerno nižja in stane potem 1 izvod le 2 gld.

Odboru je do tega, da pridejo društveniki, ki se za to stvar zanimajo do lepega, uporabnega in tudi v zemljepisnem oziru dovršenega zemljevida, ki bi jim izvrstno ustrezal na potovanju po slovenskih krajih, v šoli o punku, v uradu na raznovrstnih poslih, in doma pri branju slovenskih knjig; zakaj v njem bi bili vestno zabeleženi vsi kolikaj znameniti slovenski kraji po vseh slovenskih deželah, tako, da bi popolnoma nadomeščal jako razširjeno in priljubljeno nemško generalno karto.

Zatorej prosi podpisani odbor vse p. n. go-spode poverjenike, naj blagovolijo s priloženo na-

